

Ätterna Nordenskiölds Släktförening

Nordenskiöld, Nordenskjöld, Nordensköld och von Nordenskjöld

Julbrev 2013

KÄRA FRÄNDER

I år, som en del av er har märkt, prövar vi att skicka julbrevet som e-post till alla de medlemmar som vi har e-postadress till. Jag har hittills varit lite motvillig till att skicka ut julbrevet på detta sätt, för jag vet av erfarenhet att de flesta inte laddar ned en fil av denna storlek och en längre text på skärmen är inte så rolig att läsa. Släktföreningen sparar dock pengar på både porto och papper, så jag hoppas att ni tar er tid att läsa det även i denna nya form. Eftersom vi ännu bara har e-post adresser till 1/3 del av alla medlemmar, så tar vi tacksamt emot information om ni, era barn eller andra er närstående har ändrat eller fått ny e-postadress eller postadress. Meddela via styrelsen@nordenskiold.se.

SLÄKTRESAN TILL FRUGÅRD

En strålande vacker helg i september, åkte 96 medlemmar i släktföreningen på en gemensam resa till Frugård i Finland. Frugård är en herrgård i byn Numminen i Mäntsälä kommun som kom i släkten Nordenskiölds ägo 1706 genom Johan Nordberg, stamfader för ätten Nordenskiöld. Som en avslutning på släktresan besökte vi utställningen *Världen vidgas - Skatter i A. E. Nordenskiölds kartsamling* på Nationalmuseet som visade sig vara väldigt intressant. Det var nog många av oss som inte visste att Adolf Erik förutom sina framgångar som upptäcktsresande, också var världsberömd pionjär inom kartografins historia. Nationalbibliotekets kartsamling från honom är en av världens mest betydande, med omkring 24 000 kartor och samlingen infördes 1997 i UNESCOs register *Memory of the World*. Minst sagt imponerande!

Släktresan blev mycket uppskattad av alla deltagare - såväl gamla som unga. Den blev också omskriven i både Mäntsälä tidning och Borgåbladet och vi har med en artikel om resan i senaste numret av *Arte et Marte*. Att så många i alla olika åldrar följde med gav tillfällen till nya och fördjupade kontakter inom släkten och vi fick lära oss mycket om våra förfäder - deras liv och bedrifter i stort och smått. Läs mer om släktresan i Eva Nordenskiölds artikel på sidan 2.

Släktresan ger mersmak att arrangera fler resor till platser med anknytning till släkten Nordenskiöld. Vi kommer att ta upp olika idéer på nästa släktmöte. Vad sägs om Svalbard och Spetsbergen eller Snow Hill Island i Antarktis!!

En riktigt God Jul och ett Gott Nytt År till er alla!

Louise Nordenskiöld, styrelsens ordförande

I DETTA JULBREV

Släktresan .....sid 2

Eva Nordenskjöld berättar om resan till Frugård.

Arkitekten Knut N.....sid 4

Knut Nordenskjöld gedigna produktion gör honom till en av de intressantare arkitekterna i början av 1900-talet.

Alkemisten August N...sid 6

Ett utdrag ur en forskningsartikel av Jonathan Howards om August Nordenskjöld och hans bröder - Ulrik och Carl Fredrik.

BRA ATT VETA

• Julklappstips

Köp en perfekta julklappen, ett smycke i silver eller guld med vårt vapen. Läs mer på sid 8.

• Släktmötet 2015

Nästa släktmöte på Riddarhuset blir den 24/10 2015, kl. 16.00.

• Parentation

Som traditionen bjuder på släktmötena läser vi en parentation över de släktmedlemmar som har gått bort sedan förra släktmötet. Vill ni ha en sådan uppläst över en anhörig vid släktmötet 2015, så skriv gärna och skicka till carl@thorens.se.

SLÄKTRESAN TILL FRUGÅRD

Vid släktmötet hösten 2012 diskuterades släktens finländska anknytning. Frugård, som beboddes av Nordenskiöldar i flera generationer har sedan 1964 vårdats och restaurerats av det finska Museiverket och öppnade 1983 för besökande. Med sjunkande intäkter på grund av få besök och generell krympande ekonomiska ramar fanns dock risk att museet skulle stängas. Styrelsen beslöt därför att undersöka intresset för en gemensam resa. Intresset visade sig vara stort och den 6 september samlades drygt 90 personer i Värta-hammen för båtresa Helsingfors med ett gemensamt besök på Frugård som mål. Sedan vi embarkerat båten och hittat våra hytter seglade vi ut genom en eftersommar vacker skärgård. Vi samlades till mingel för att hälsa på nya och gamla vänner och hälsades välkomna av ordförande Louise Nordenskiöld innan Fred Goldberg underhöll oss med ett illustrerat föredrag om Nordenskiöldar i Finland och hur Frugård kom att bli deras hem under flera generationer.

Louise Nordenskiöld och Martti Blåfield

”Genom att umgås i olika konstellationer under resan gavs vi möjlighet att fördjupa gammal vänskap och också knyta ny”

Eva Nordenskiöld

Efter detta lockade ånyo skärgården och vi var många som letade oss ut på däck. Återsamling till festmåltid och därefter fanns möjlighet att utnyttja båtens utbud av nöjen, men de flesta av oss hamnade i animerat samspråk med syskon, kusiner och andra släktingar. Mötta av enstaka sena semesterseglare angjorde vi nästa morgon Helsingfors i strålände sol. En liten sightseeingtur genom staden med fokus på Adolf Eriks Nordenskiölds liv, de byggnader han bebott och besökt – och blivit utkastad från – innan vi styrde norrut mot Mäntsälä där Frugård ligger. Under resan fick vi höra mera om släktens historia av Martti Blåfield som har specialkunskaper om Adolf Erik om vilken han skrivit en biografi. En dryg timme senare samlades vi kring Frugårds släktgrav för kransnedläggelse och en kort minnesstund innan vi möttes igen på Frugårds trappa av representanter från Mäntsälä kommun och museets personal. Vi undfågnades med sakkunnig guidning, god sopplunch och fick ströva fritt i gemakerna som fyllts medporträtt och minnessaker med anknytning till de av släkten som bott där. Här kunde vi känna igen en del av de bilder som visats av Fred Goldberg dagen innan, men också försjunga i August Nordenskiölds alkemiug och njuta av vyn från galleriet. Särskilt minnesvärd var den dockteater som spelades upp av Marttis fru, Tuula Blåfield som illustrerade Vegas färd runt Nordostpassagen men också de hemmavarandes situation och jublet när de kom hem igen. På väg tillbaka till Helsingfors fick vi lyssna till hur kvinnolivet kunde te sig på Frugård. Ett liv där männen ofta var frånvarande och vardagen sköttes av de hemmavarande familjemedlemmarna och som vi får inblick igenom det flitiga brevskrivande genom vilket man upprätthöll kontakten med de sina. Kristi Manninen berättade om detta med utgångspunkt från sin forskning om herrgårdslivet i Mäntsälä och belyste också hemmadotterns roll.

I Helsingfors stannade vi vid Nationalmuseet och besökte en separatutställning, Adolf Erik Nordenskiölds kartsamling. Här belystes både kartritandets historia och den unika samlingen som hans intresseskapade och de medel som han fick efter Vegafärden möjliggjorde. Vad som särskilt fascinerade var hur exakta bilder man tidigt hade av framför allt kustlinjerna, liksom hur kartor kunde fabriceras med ett religiöst perspektiv. En kartbild med utgångspunkt från ett medeltida England såg ut som ett fantasilandskap tills man insåg perspektivet och fick tänka tvärtom. Väl ombord igen samlades vi åter till gemensam middag, där dagens upplevelser ventilerades och det trevliga umgänget fortsatte. Det samlade intrycket var att vi under kort tid fått såväl mycket information som gemenskap, genom att umgås i olika konstellationer under resan gavs vi möjlighet att fördjupa gammal vänskap och också knyta ny. Alla var tacksamma för det arbete som gjort resan möjlig och ordförande tackades med ett ”HURRAH” vid frukosten innan hemkomst.

Eva Nordenskiöld

Samling vid Frugård

BÄSTA JULKLAPPEN!!

Julklapp till nära och kära eller present till födelsedag och examen. Försäljningssuccén från släktresan till Frugård fortsätter och här en chans för dig som inte kunde vara med då att inhandla smycket.

Det vackra hänget i silver med vårt vapen finns åter i lager. Du kan också välja en pin att fästa på kavajslaget. Båda kostar 400 kr/st. Storleken är 12 gånger 8 mm, se bilden!

Vill du hellre ha ett hänge eller pin i guld, kostar dessa 1.950 kr/st. Vi kan också erbjuda en slipsnål i guld som kostar 2.350 kr/st alternativt ett par örhängen med stift och s.k. "snurrebuss" att fästa på baksidan av örat. I silver 650 kr/par och i guld 4.100kr/par.

När det gäller örhängena måste vi få ihop en beställning på minst 5 par/metall annars blir de för dyra att tillverka). **OBS! porto på alla smycken tillkommer.**

Om du önskar beställa något av ovanstående, vänligen kontakta släktföreningens sekreterare Gunilla Nordenskjöld, via gunilla.nordenskjold@bredband.net.

BILDER FRÅN SLÄKTRESAN

Har ni bilder från släktresan till Frugård, som ni vill dela med er av till oss andra, skicka dom gärna till styrelsen@nordenskiold.se, så lägger vi upp dom på vår hemsida.

KÖPA OCH SÄLJA

Vill ni köpa eller sälja en vapenring, ett smycke, porslin, möbler eller något annat föremål med anknytning till släkten Nordenskiöld, så kan ni göra det via släktföreningens hemsida.

Bifoga en bild på och uppgifter om det föremål ni vill sälja, samt era aktuella kontaktuppgifter och skicka till styrelsen@nordenskiold.se så lägger vi ut uppgifterna.

KÖP SLÄKTFOTOT

Ni kan köpa det senaste släktfotot från årsmötet 2012, direkt av fotograf Clas Göran Carlsson.

Priset för fotot är 175 kr inklusive frakt och bildstorleken är 20x30 cm (A4).

Skicka namn och adress till clas-goran.carlsson@telia.com och sätt in 175 kr på plusgiro 4002714-6

KNUT NORDENSKJÖLD

Knut Nordenskjöld (1882-1950) var en svensk arkitekt som främst blev känd för sina många kyrkobyggnader. Hans gedigna produktion - i vilken konstnärskapet aldrig fick stå tillbaka för teknik och ekonomi - gör honom till en av de intressantare arkitekterna under nittonhundratalets förra hälft.

Knut var son till Otto Gustaf Nordenskjöld och Nanna Theofila Nordenskjöld (f. Munthe). Han växte upp i Skåne där han tog sin studentexamen i Kristianstad och började 1901 studera vid Kungliga tekniska högskolan. Knut gifte sig 1910 med Elsa Lovisa Amalia Beckman (1883-1968) och de fick fyra barn tillsammans.

1912, tre år efter det att han avslutat sin utbildning, öppnade Knut eget arkitektkontor.

Under de senaste åren märks ett nyvaknat intresse för den typ av arkitektur som Knut representerar och många anser att han förtjänar ett tydligare eftermäle och mer utrymme i arkitekturhistorien.

ARKITEKT KNUT NORDENSKJÖLD

Huvuddelen av Knuts verk utgörs av mer än 40 profana byggnader i Stockholm, 15 kyrkor och kapell i landsorten, ett 50-tal kyrkorestaureringar och flera stora kaserner. Dessutom efterlämnade han villor och många dekorativa ting som gravstenar, butiksskyltar och emblem. Knut innehade en mängd statliga uppdrag bl.a. tjänstgörande arkitekt utom stat vid Överintendentensämbetet från 1916, tjänstgörande arkitekt vid Byggnadsstyrelsen 1916-1929, Arméförvaltningens arkitekt 1929-1937, slottsarkitekt för Strömsholms slott 1931-1950 och Marinförvaltningens arkitekt 1936-1939. Knuts genombrottsverk blev Frans Schartaus handelsinstitut 1914-16, ett hus med tegel slamtak i mörkbrunt, tegeltak samt vita fönsterbågar och koppar beklädnad. Knuts främsta profana arbeten efter Schartaus institut blev om- och tillbyggnaden 1923 av Odd Fellows ordenshus (det s.k. Banérska palatset) på Västra Trädgårdsgatan 11 A samt nybyggnaden 1929-31 av Stockholms borgarskola i tjugotals-klassicism. Den senare brukar betraktas som Knuts mästestycke.

Knut Nordenskjöld

BYGGNADSVERKEN

Knuts byggnader i Stockholm utgörs mest av hyresfastigheter av olika storlek och kvalitet. De ansluter till den omgivande arkitekturen och är aldrig påtagligt personligt utformade. Som många andra i Sverige under tegelepoken var han påtagligt influerad av Martin Nyrops rådhus i Köpenhamn med dess expressiva tegelhistorism. Knut producerade en rad fastigheter, ombyggnader och inredningar som alla skulle komma att präglas av den svenska tjugotalsklassicismens idiom. Särskilt kan framhållas de stora hörnhusen Strandvägen 65-67 (1922-23) och Karlaplan 7 (1925-26) - båda dessa i samarbete med sin dåvarande kompanjon Gustaf August Falk. Till de mera påkostade fastigheterna hör också Östermalmsgatan 27 (1927), tvillinghuset Johannesplan 5 och Döbelngatan 1 med dess stora utbyggnad mot väster (1929-31). I huset på Nybrogatan 37 där det första Tempovaruhuset sträckte sig i gatuplanet mellan Östermalmstorg och baksidan på Majorsgatan 4-6 ritade han 1931-32 och han bodde själv i samma hus.

Till de större uppdragen hörde också Carlton Hotell (1926-27) som från början planerades bli ett kontorshus. I huset intill, Kungsgatan 55, som Knut om- och tillbyggde, hade han sitt eget kontor. Närmast funktionalismen kom Knut i fastigheten på De Geersgatan 10 (1934-35), som anslöt till övrig bebyggelse utmed Tessinparken. Till denna typ av förenklad arkitektur hör också de kaserner som han ritade omkring 1940, främst nybyggnader för A 4 i Östersund, A 5 och Ing 3 i Boden, T 1 i Linköping och T 3 i Sollefteå. I militärarkitekturen ingår även ombyggnader på bl.a. Strömsholms slott, Tyghuset i Kristianstad och bastion Vita munken vid Varbergs fästning liksom eleganta inredningar för arméförvaltningens hus i Stockholm som numera dock är rivet.

KYRKOBYGAREN

Det är som kyrkobyggare som Knut är mest känd för eftervärlden. Under närmare 30 års tid restaurerade han ett 50-tal kyrkor och ritade själv 15 kyrkor. De uppvisar stora variationer i både stil, storlek och materialanvändning och några av restaureringarna har ansetts ganska hårdhänta. Under sin tid som slottsarkitekt genomförde han många renoveringar av betydande kyrkor, som domkyrkan i Luleå, Umeå stadskyrka och Hedvig Eleonora kyrka i Stockholm. I många av kyrkorna rensade han ut nygotiken och ersatte den med en stramare och mer modern stil, bland annat i Luleå och Överklintens kyrka. Samtliga Knuts kyrkor kan betraktas som arkitektoniska återblickar mot äldre kyrkoarkitektur där influenser från medeltid, barock och tidigt 1800-tal återfinns i personliga och friare tolkningar. Knut försökte inte imitera medeltidskyrkan, men han kunde rita en putsad vit kyrka med inslag av medeltid t.ex. genom att infoga en liten glugg som skulle likna de äldre gluggar som återfunnits i gamla ombyggda kyrkor.

Staffanskyrkan, Gävle

”Under de senaste åren märks ett nyvaknat intresse för den typ av arkitektur som Knut representerar”

Krister Malmström

STILEN

Genom att ha kartlagt en mängd äldre kyrkor hade Knut stor kunskap om hur kyrkorna byggts och också senare tiders tilllägg i både exteriör och interiör. Knuts kyrkoarkitektur är mycket enhetlig vad gäller både nybyggnader och restaureringar. Även här framträder ett personligt uppfattat formspråk i äkta eller föregivet klassicistisk anda. Inne i kyrkorna återfinns stora kraftiga pelare och lika typer av valv, stjärnvalv och kryssvalv precis som i äldre tillbyggda kyrkor. Inventarierna har Knut skisserat enligt samma idé med altarskåp, barockpredikstolar och s.k. korpyramider. Knut kommenterade själv i minnesskriften över Skellefteå kyrka sitt skapande som fritt och associativt. Med anknytning till traditionens fasta mark sökte han ge något av vår svenska landskyrkas stämning och ro. Proportionerna, som ibland är otraditionella, utgör en viktig del av Knuts manieristiska gestaltningar. Kapellen visar hans originella förmåga att leka med trätraditioner, när penningmedel saknades och ändå skapa ändamålsenliga byggnader.

Knuts ritningar och bevarade skisser visar inte bara yrkeskunskande utan också ett artisteri som gör honom till en av de främsta representanterna för den riktning där det antika formförrådet var den viktigaste inspirationskällan. Det pseudoantika maner han arbetade i fick den träffande beteckningen

Swedish grace. Det anses att Knuts bundenhet av sin uppfattning om arkitekten som konstnär i en historisk kedja gjorde att han stannade i halvfunktionalismen utan att vilja ta steget fullt ut.

Som studentsångare och sällskapsbroder odlade Knut de förbindelser som är nödvändiga för en fri företagare. Från tjugotalet och framåt sysselsatte hans kontor sällan mindre än fyra man. Knuts första kompanjonskap med arkitekten Gustaf Adolf Falk avbröts av dennes tidiga död (1925), men betydligt längre blev samarbetet med byggnadsingenjören och arkitekten Georg Rudner, som anställdes 1922. Vid Knuts död fortsatte hans kontor under Rudners ledning som drev det ytterligare tio år i egen regi.

Arkivet efter Knut Nordenskiöld blev dessvärre hårt gallrat 1970. Återstoden är bl. a. en av Rudner upprättad förteckning på Arkitekturmuseet i Stockholm, som redovisar största delen av Knuts produktion .

Sammanställning Louise Nordenskiöld

*Källor:
Wikipedia, Riksarkivet, Svenskt Biografiskt Lexikon/Krister Malmström*

AUGUST NORDENSKJÖLD

August (1754-1792) var guldmakaren och swedenborgaren som sökte paradiset i Sierra Leone, men som där istället mötte döden. Nu pågår ett forskningsprojekt - *Tre bröder Nordenskiöld och en västafrikansk koloni* - om bröderna August, Ulrik och Carl Fredrik Nordenskiöld och den bosättning i Västafrika på 1790-

-talet som de var engagerade i och där August dog. Augusts liv har varit föremål för en teaterföreställning av de svenska konstnärerna Goldin & Senneby och en finsk grupp förbereder en film, men någon omfattande biografi har aldrig skrivits.

Arkitekten Jonathan Howard är en pensionerad arkitekt, som forskar i bröderna Nordenskiölds förhåvanden. Han har varit verksam i Sverige i 26 år och sedan i Afrika i 18 år. Numera är han bosatt i Stockholm. Jonathan kommer att fortsätta forska och komplettera obesvarade frågor, bl.a. om Ulriks liv, Carl Fredriks eventuella barn och ödet för Augusts änka. Här är ett utdrag ur hans interimrapport och han tar tacksamt emot eventuella rättelser och tillägg.

Kontakta Jonathan Howard: jonathan.arquitecto@gmail.com.

Läs mer om August på vår hemsida www.nordenskiöld.se under fliken Släktprofiler.

”Skulle jag dö, så var öm emot min hustru. Blif hennes far och vän ... jag tar nu ett ömt farväl af dig, min bästa b:r.”

August Nordenskiöld

MAKE OCH FAR

August gifte sig 1779 med Anne Charlotte Ekholm och de hann vara gifta i 13 år innan August gick bort. Under äktenskapet var August ofta borta, ändå fick Anne Charlotte sju barn med honom, varav sex överlevde det första året. Sonen Samuel föddes innan de gifte sig och genom honom fick de fem barnbarn.

August var omtänksam mot sin hustru och skrev bl.a. inför avseglingen till Sierra Leone till brodern Carl Fredrik: *Skulle jag dö, så var öm emot min hustru. Blif hennes far och vän ... jag tar nu ett ömt farväl af dig, min bästa b:r.*

Vad som sedan hände med änkan Anne Charlotte vet inte Jonathan Howard, men han kommer att forska kring hennes vidare öde.

GULDMAKAREN

August utexaminerades från Åbo universitet 1772, där han bl.a. klagade på att geologi professorerna intresserade sig för lite i fältarbete. August var anhängare av Emanuel Swedenborgs läror. Hans hustru Charlotte, delade hans intresse för Swedenborg men Augusts äldre syster Hedvig Juliana, gift de Bruce, tyckte dock att Swedenborg var *Antichrist*.

Emanuel Swedenborg dog samma år i London och August funderade på att i Sverige begära tillstånd att översätta och ge ut några av Swedenborgs skrifter, men avråddes. Swedenborg skrev huvudsakligen på latin och hade kontroversiella åsikter om samlevnad, politik och teologi. Gustav III:s despotism uppmuntrade vetenskap och teknik, men kungen behöll rätten att censurera. Tryckfrihetslagen 1766 gav bara en begränsad frihet. Mindre kontroversiella var Swedenborgs tekniska skrifter - han samarbetade ju med Christopher Polhem.

Redan 1779, samma år som han gifte sig, hade August visat sin iver i sitt arbete med alkemi. Geologen August fick Gustav III:s uppdrag att forska i alkemi och han skickades till England för att forska och där skrev han *A plain system of alchemy*. Tillbaka i Finland fortsatte han med alkemi och 1787 installerades han i ett hemligt laboratorium på Drottningholm. Platsen är idag skyltad, nedanför 1800-tals villan Bredblick. Två ugnar finns kvar från laboratoriet - en på Frugård och en på Nordiska Museet. I dagens samhälle ger begreppet alkemi ganska flummiga associationer. Men den irländske kemisten Robert Boyle, 1627 - 1691, var stolt att kalla sig alkemist. Svensken Jöns Jacob Berzelii, 1743 - 1794, var en av de första att identifiera grundämnen. Då gick man ifrån iden om de fyra elementen: jord, luft, vatten och eld. Men dåtidens alkemister visste inte att guld var ett grundämne, som inte kan syntetiseras.

DET NYA JERUSALEM

August kom så småningom – och kanske också Gustav III – att intressera sig mer för att grunda en koloni i Afrika. Det var en idé som hade lanserats av den äldre brodern Ulrik Nordenskiöld redan 1776. Swedenborgarna såg inga möjligheter att i Europa skapa ett samhälle, *det Nya Jerusalem*, byggt på deras principer. Den enda chansen var att bygga ett helt nytt samhälle, t.ex. i det glest bosatta Sierra Leone på den afrikanska kontinenten. Det nya samhället skulle inte använda pengar; i stället skulle arbetsinsatser gälla som löner och betalningsmedel.

Vittnesbörd från kollegor lämnar en bild av August, som inte bryr sig om att ordna bekväma arbetsvillkor och som inte har tålamod att vänta med fältarbetet. August gav sig av in i Sierra Leone, trots varningar för att resa när han inte var i god hälsa. På en av sina färder i Sierra Leones inland 1792, blev han så illa misshandlad av den inhemska befolkningen, att han avled vid återkomsten till kusten. Något guld hittade August aldrig, men väl järnmalm. Den har sedan aldrig exploaterats, förmodligen var kvantiteten eller kvaliteten otillräcklig men 170 år senare upptäcktes diamanter.

AUGUSTS BRÖDER

August bror Ulrik Nordenskiöld (1750-1810) utgav 1776 *Afhandling om nyttan för Sverige af handel och nybyggen i Indien och på Africa*. Sannolikt med "Indien" avser han Västindien, där redan då fanns lukrativa kolonier. Han beskriver bl.a. Västafrika och avslutar: *Climatet i Guinea är ganska hälsosamt för negrerne, at de komma till ovanlig ålder. Det är européerne som endast hafva orsak at klaga och det måste härrör af deras lefnadssätt. At en del descrediterat landet i högsta måtto torde händt för att dölja sin oordentlighet eller par politique som flerstädes är nyttjat af några nationer.*

Ulrik var förutseende. Ända inpå slutet av 1900-talet hade Västafrika rykten om att vara "den vita mannens grav", men detta berodde mer på levnadssättet än på klimatet. Spriten var farligare än malaria och redan Afzelius¹ konstaterade att afrikanerna tvättade sig flera gånger om dagen, men européer högst en gång i månaden. Den europeiska klädseln kan inte heller ha varit så lämplig.

Den yngsta brodern, Carl Fredrik Nordenskiöld (1756-1828) var journalist och översatte bl.a. Thomas Paine², *The rights of Man*. Han arbetade omkring 1784 på tidning Aftonbladet, som då var så utpräglad swedenborgiansk att den tvingades stänga. (1830 startade Lars Johan Hierta en tidning med samma namn som finns än idag). 1788 - 1793 gav Carl Fredrik ut tidskrifterna Medborgaren och Allmänna Magazinet. 1807 gifte han sig med Charlotta Ulrica Brüske, men då hon var herrnhutare ogillade hon swedenborgianism.

1. Adam Afzelius (1750-1837) var en svensk botanist och professor vid Uppsala universitet och en av Linnés sista elever. Han tillbringade åren 1792-1796 som botaniker i Freetown i Sierra Leone.
2. Thomas Paine (1737-1809) var en engelsk-amerikansk författare och politisk revolutionär.
3. Löjtnant John Clarkson, (1764-1828) var en centrala person i avskaffandet av slaveriet i det brittiska imperiet i slutet av 1700-talet. Clarkson bidrog till grundandet av Freetown i Sierra Leone, som en fristad för bl.a. frivolva amerikanska slavar efter det amerikanska frihetskriget 1775-1783.

CLARKSON'S JOURNAL

Löjtnant John Clarkson³, föreståndare för bosättningen i Freetown, Sierra Leone - skriver i sin journal i augusti 1792:

Mr Nordin-Skoild (sic) the mineralogist has high expectations from what he has already seen, and begins to be anxious to go deeper into the country ....

I think he is rather hasty, yet I do not like to damp his zeal when I see him so intent upon making the experiment .....

This worthy man, who has been strongly recommended by the court of Sweden as a man of first rate science and abilities, and who has conducted himself during his residence in the colony much to my satisfaction, is evidently hastening to his ruin and probably his death. He has most likely invested his all in present pursuits, having no salary from the Company, but a percentage upon the discoveries he may make.

GRATTIS PÅ FÖDELSEDAGEN!!

HURRA säger vi till nedanstående medlemmar som 2014 fyller jämna år, från 50 till 90 år och däröver. Styrelsen ber om ursäkt ifall någon är bortglömd eller om någon av nämnda personer har avlidit sedan detta skrivits. Meddela gärna familjenytt till styrelsen@nordenskiold.se.

WWW. NORDENSKIÖLD.SE

På släktföreningens hemsida hittar ni information om släkten, släktens historia och annat som är intressant för släkt föreningens medlemmar som t.ex. släktprofiler, stadgar och julbrev. Det mesta av materialet kan laddas ned i Pdf-format.

Meddela styrelsen om ni har synpunkter och förslag till vad som ska finnas på hemsidan via epost till styrelsen@nordenskiold.se.

SLÄKTTRÄDET MY HERITAGE

Släktföreningen har ett släktträd som ligger på MyHeritage.com. Vi har hittills hunnit lägga in totalt 739 personer - från Erik Matsson som föddes 1597 och fram till våra dagar.

Syftet är att tillhandahålla ett "officiellt" släktträd för att bevara vårt släktarv för framtiden och underlätta för er som medlemmar att se hur vi är släkt med varandra. I släktträdet finns verifierade uppgifter som ni kan länka till och använda som källa om ni vill skapa egna släktträd. Det finns en länk till släktträdet MyHeritage på vår hemsida under fliken Släktföreningen, där ni själva kan gå in och kolla att uppgifterna är korrekta. OBS! Samma regler gäller för uppgifter i släktträdet som för medlemskap i släktföreningen.

Meddela Erik Nordenskiöld genom erik.nordenskiold@lebsystem.se, om ni lägga till eller ändra uppgifter.

Länk till släktträdet MyHeritage:
<http://nordenskiold.myheritage.com>

50 år (födda 1964)

Hultgren, Magnus	2/10
von Nordenskiöld, Alhard	11/10

60 år (födda 1954)

Esbjörnsson, Dag	7/11
Morrison-Nskj Beathe	12/7
Nordenskiöld Carl-Erik	8/8
Nordenskiöld Stefan	14/12

70 år (födda 1944)

Nordenskiöld Maud	13/1
Nordenskiöld Monica	3/1
Nordenskiöld Harriet	7/5
Nski-Ramberg Christina	14/6

80 år (födda 1934)

Ivarsson Thore	20/8
von Nordenskiöld Raute	21/4

90 år > (födda 1924 eller tidigare)

Björkman Ulf	16/7 1924
Howander Ewa	23/8 1923
Monthan Ann-Mari	30/9 1923
Nordenskiöld Karin	18/6 1922
Nordenskiöld Anne-Marie	18/4 1921
Nordenskiöld Margareta	12/9 1920
Nordenskiöld Hans Bertil	26/2 1918